135. MEKTUP

١٣٥ـ ﴿ اَلْمَكْتُوبُ الْخَامِسُ وَالثَّلاَثُونَ وَالْمِائَةُ : اِلَى الْمُخْلِصِ الصِّدِّيقِ مُحَمَّد صِدِّيقٍ فِى بَيَانِ مَرَاتِبِ الْوَلاَيَةِ عَامَّةً كَانَتْ اَوْ خَاصَّةً مَعَ بَعْضِ خَوَاصِ الْخَاصَّةِ ﴾

اِعْلَمْ اَنَّ الْوَلاَيَةَ عِبَارَةٌ عَنِ الْفَنَاءِ وَالْبَقَاءِ وَهِىَ إِمَّا عَامَّةٌ وَإِمَّا خَاصَّةٌ وَنَعْنِى بِالْعَامَّةِ مُطْلَقَ الْوَلاَيَةِ وَبِالْخَاصَّةِ اَلْوَلاَيَةَ الْمُحَمَّدِيَّةَ عَلَى صَاحِبِهَا اَفْضَلُ الصَّلاَةِ وَالسَّلاَمِ وَالتَّحِيَّةِ اَلْفَنَاءُ فِيهَا اَتَمُّ وَالْبَقَاءُ اَكْمَلُ وَمَنْ شُرِّفَ بِهٰذِهِ النِّعْمَةِ الْعُظْمَى فَقَدْ لاَنَ جِلْدُهُ لِلطَّاعَةِ وَانْشَرَحَ صَدْرُهُ لِلاِسْلاَمِ وَاطْمَأَنَّ نَفْسُهُ فَرَضِيَتْ عَنْ مَوْلاَهَا وَرَضِىَ مَوْلاَهَا عَنْهَا وَسَلِمَ قَلْبُهُ لِمُقَلِّبِهِ وَتَخَلَّصَتْ رُوحُهُ كُلِّيَّةً اِلَى مُكَاشَفَاتِ حَضْرَةِ صِفَاتِ اللاَّهُوتِ وَشَاهَدَ سِرُّهُ مَعَ مُلاَحَظَةِ الشُّؤُنِ وَالاِعْتِبَارَاتِ وَفِى هٰذَا الْمَقَامِ شُرِّفَ بِالتَّجَلِّيَاتِ الذَّاتِيَّةِ الْبَرْقِيَّةِ وَتَحَيَّرَ خَفِيُّهُ لِكَمَالِ التَّنَزُّهِ وَالتَّقَدُّسِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَاتَّصَلَ اَخْفَاهُ اتِّصَالاً بِلاَ تَكَيُّفٍ وَضَرْبٍ مِنَ الْمِثَالِ هٰذَا ﴿ع﴾: **هَنِيئًا لاَرْبَابِ النَّعِيمِ نَعِيمُهَا** * وَمِمَّا يَنْبَغِى أَنْ يُعْلَمَ اَنَّ الْوَلاَيَةَ الْخَاصَّةَ الْمُحَمَّدِيَّةَ عَلَى صَاحِبِهَا الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ وَالتَّحِيَّةُ مُتَمَيِّزَةٌ عَنْ سَائِرِ مَرَاتِبِ الْوَلاَيَةِ فِى طَرَفِ الْعُرُوجِ وَالنُّزُولِ اَمَّا فِى طَرَفِ الْعُرُوجِ فَلاَنَّ فَنَاءَ الاَخْفَى وَبَقَاءَهُ مُخْتَصَّانِ بِتِلْكَ الْوَلاَيَةِ الْخَاصَّةِ وَعُرُوجَ سَائِرِ الْوَلاَيَاتِ اِلَى الْخَفِيِّ فَقَطْ مَعَ تَفَاوُتِ دَرَجَاتِهَا يَعْنِى أَنَّ عُرُوجَ بَعْضِ اَرْبَابِ الْوَلاَيَاتِ اِلَى مَقَامِ الرُّوحِ وَعُرُوجَ الْبَعْضِ اِلَى السِّرِّ وَعُرُوجَ الْبَعْضِ الآخَرِ اِلَى الْخَفِيِّ وَهُوَ اَقْصَى دَرَجَاتِ الْوَلاَيَةِ الْعَامَّةِ وَأَمَّا فِى طَرَفِ النُّزُولِ فَلاَنَّ لاَجْسَادِ الاَوْلِيَاءِ الْمُحَمَّدِيَّةِ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ وَالتَّحِيَّةُ نَصِيبًا مِنْ كَمَالاَتِ دَرَجَاتِ تِلْكَ الْوَلاَيَةِ لِمَا اَنَّهُ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَسْرَى بِهِ لَيْلَةَ

الْمِعْرَاجِ بِالْجَسَدِ اِلَى مَا شَاءَ اللّٰهُ وَعُرِضَ عَلَيْهِ الْجَنَّةُ وَالنَّارُ وَاُوحِيَ اِلَيْهِ مَا اُوحِيَ وَشُرِّفَ ثَمَّةَ بِالرُّؤْيَةِ الْبَصَرِيَّةِ وَهَذَا الْقِسْمُ مِنَ الْمِعْرَاجِ مَخْصُوصٌ بِهِ عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ وَالْاَوْلِيَاءُ الْمُتَابِعُونَ لَهُ كَمَالَ الْمُتَابَعَةِ السَّالِكُونَ تَحْتَ قَدَمِهِ لَهُمْ اَيْضًا نَصِيبٌ مِنْ هَذِهِ الْمَرْتَبَةِ الْمَخْصُوصَةِ ﴿ع﴾: **وَلِلْاَرْضِ مِنْ كَأْسِ الْكِرَامِ نَصِيبٌ**

* غَايَةُ مَا فِي الْبَابِ اَنَّ وُقُوعَ الرُّؤْيَةِ فِي الدُّنْيَا مَخْصُوصٌ بِهِ عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ وَالْحَالَةُ الَّتِي حَصَلَتْ لِلْاَوْلِيَاءِ الَّذِينَ تَحْتَ قَدَمِهِ لَيْسَتْ بِرُؤْيَةٍ وَالْفَرْقُ بَيْنَ الرُّؤْيَةِ وَتِلْكَ الْحَالَةِ كَالْفَرْقِ بَيْنَ الْاَصْلِ وَالْفَرْعِ وَالشَّخْصِ وَالظِّلِّ وَلَيْسَ اَحَدُهُمَا عَيْنَ الْآخَرِ .

༺ TÜRKÇE ANLAMI ༻

Bu mektup[229] Muhlis Sıddîk Muhammed Sıddîk'a yazılmış olup bazı çok özel hususiyetleriyle birlikte umûmî ya da husûsî velâyet mertebelerini açıklamaktadır.

Bilmek gerekir ki velâyet, *fenâ* ve *bekâ*dan ibârettir. Velâyet ya umûmî ya da husûsî olur. Umûmîlikle mutlak velâyeti, husûsîlik ile de velâyet-i Muhammediyyeyi kastediyoruz. Burada *fenâ* en tamam şekliyle ve *bekâ* da en mükemmel şekliyle vardır.

Kim bu büyük nimetle şereflenirse cildi itaat için yumuşar, göğsü İslâm'a genişler, nefsi mutmain hale gelerek Mevlâ'sından razı olur, Mevlâ'sı da ondan râzı olur. *Kalbi*[230] *Kalp Çeviricisi*nden sâlim olur ve *rûh*u[231] tam mânâsıyla temizlenerek lâhûtî sıfatların ortaya çıkmasına hazır hale gelir. Onun *sırrı*[232], şu'ûn ve itibarları mülahazasıyla birlikte

---

[229] İmam-ı Rabbânî bu mektubu Arapça olarak yazmıştır. Yani Farsça yazdığı diğer mektupların tersine bu mektup Arapça yazdığı birkaç mektuptan biridir.

[230] Burada kastolunan kalp, İnsanın madde planında göğüs üzerinde beş noktaya taalluku bulunan ve zikir mahallari olarak gösterilen letâif-i hamsenin birinci sırasında yer alır.

Letaif-i Hamse şunlardır: kalp, ruh, sır, hafi, ahfâ.

[231] Burada kastolunan ruh letâif-i hamsenin ikinci sırasında yer alan ruhtur.

[232] Sırr da letâif-i hamsedendir.

müşâhede eder ve bu makamda *tecellî zâtî berk*lerle (zâta ait şimşek tecellîleriyle) şereflenir. Onun *hafî*si[233] tam tenezzüh ve kudsiyetten dolayı hayrete düşer. *Ahfâ*sı[234] ise keyfiyetsiz ve benzersiz bir vuslata kavuşur.

"Nimet sahiplerine kutlu olsun ulaştıkları nimetler!" (Şiir).

Bilinmelidir ki; Velâyet-i Hâssa-i Muhammediyye, yükselme ve inme açısından diğer velâyet mertebelerinden farklıdır.

Yükselme açından olan farka gelince *ahfâ*nın fenası ve bekası bu velâyet-i hâssa[235]ya ait bir durumdur. Diğer velâyetlerdeki yükselme değişik derecelerine göre yalnızca *hafî*ye kadardır.

Yani velâyet ehlinin bazısının yükselmesi *rûh* makamına, bazılarının yükselmesi *sırr*a ve bazılarının yükselmesi de velâyet-i âmme derecelerinin son noktası olan *hafî*ye kadardır.

Nüzûl tarafına gelince Muhammedî velîlerin cesetlerinin bu velâyet derecelerinin kemâlâtından nasibi vardır. Çünkü O (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) miraç gecesinde Allah'ın dilediği yere kadar cesediyle[236] gitmiştir. Kendisine cennet ve cehennem gösterilmiş ve vahyedilen vahyedilmiştir.

Orada Allah'ı görme şerefiyle şereflenmiştir. Miracın bu kısmı Efendimiz'e (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) özeldir.

Ona tam anlamıyla tâbi olan ve ayağının altında sülûk eden (yürüyen) velîlerin[237] de bu özel mertebeden nasipleri vardır.

"Kerîm olan büyüklerin kâsesinden toprağa da bir pay düşer!" (Şiir).

Bu konuda nihaî olarak söylenecek söz şudur: Bu dünyada ru'yet (Allah'ı görmek) O'na (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) has bir durumdur. O'nun (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ayağının altında yürüyen velîlere gerçekleşen hal ise ru'yet değildir. Ru'yet ile velîler için gerçekleşen hâl

---

233 Hafî, İnsanın madde planında göğüs üzerinde beş noktaya taalluku bulunan ve zikir mahalları olarak gösterilen letâif-i hamsenin dördüncü sırasında yer alır. Buna ruhun hafî tavrında bulunması da denir. Yeri sağ memenin dört parmak üzerindedir, nuru siyahtır. *Hafî*nin Hz. İsa'nın kademi altında bulunduğu kaydedilir. (Doç. Dr. Ethem Cebecioğlu, Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri sözlüğü, s.308, Rehber Yayıncılık, Ankara 1997)

234 Ahfâ, letâif-i hamsenin beşinci sırasında yer alır.

235 Velâyet-i Hâssa: bkz. C.1, Mektup 58 de ki ilgili dipnot.

236 Hz. Peygamber (sav) miraca hem cesed hem rûh ile mi yoksa yalnızca rûhuyla mı çıktığı konusunda ihtilaf vardır. Ancak cumhûra göre Efendimiz (sav) miraca bedeniyle ve rûhuyla yükselmiştir. (Geniş bilgi için bkz: Muhtasaru Tefsîri İbn Kesîr, II. 363, Dersaâdet, İstanbul, tarihsiz.) İmam-ı Rabbânî'nin de cumhûrun görüşünü kabul ettiği buradan anlaşılmaktadır.

237 Her peygamberin ayağının altında bir velînin makamı vardır.

arasındaki fark, kök ile dal arasındaki ve şahısla gölgesi arasındaki fark gibi olup biri diğerinin aynı değildir.

KELİME ANLAMI

135. ≺ اَلْمَكْتُوبُ الْخَامِسُ وَالثَّلاَثُونَ وَالْمِائَةُ : **Yüz otuz beşinci mektup** اِلَى الْمُخْلِصِ الصَّدِيقِ مُحَمَّد صِدِّيق **Halis dost Muhammed Sıddîk'a yazılmıştır** *(Neye ilişkindir?)* فِى بَيَانِ مَرَاتِبِ الْوَلاَيَةِ **Velâyet mertebelerinin açıklamasına ilişkindir** عَامَّةٌ كَانَتْ **İster umûmi** اَوْ خَاصَّةٌ **Veya husûsi olsun** مَعَ بَعْضِ خَوَاصِّ الْخَاصَّةِ **Bazı çok özel husûsiyetlerle birlikte** ≻

اِعْلَمْ Bil ki; اَنَّ الْوَلاَيَةَ Şüphesiz velâyet *(Nedir?)* عِبَارَةٌ عَنِ الْفَنَاءِ وَالْبَقَاءِ Fenâ ve Bekâ'dan ibarettir وَهِىَ إِمَّا عَامَّةٌ O da, ya umûmidir وَإِمَّا خَاصَّةٌ Ya da husûsidir وَنَعْنِى بِالْعَامَّةِ Biz, umûmi olanla kastediyoruz *(Neyi?)* مُطْلَقَ الْوَلاَيَةِ Genel velâyeti وَبِالْخَاصَّةِ Husûsi olanla da kastediyoruz *(Neyi?)* اَلْوَلاَيَةَ الْمُحَمَّدِيَّةَ Velâyet-i Muhammediyye'yi عَلَى صَاحِبِهَا O velâyetin sahibine olsun *(Ne?)* اَفْضَلُ الصَّلاَةِ وَالسَّلاَمِ وَالتَّحِيَّةِ Sâlat, selam ve tahiyyenin en fazîletlisi فِيهَا اَلْفَنَاءُ Ondaki Fenâ *(Nedir?)* اَتَمُّ En tamam şekliyledir وَالْبَقَاءُ Bekâ da اَكْمَلُ En olgun şekliyledir وَمَنْ شُرِّفَ Kim şereflenirse *(Neyle?)* بِهٰذِهِ النِّعْمَةِ الْعُظْمَى Bu büyük nîmetle فَقَدْ لاَنَ جِلْدُهُ Muhakkak onun cildi yumuşar *(Niçin?)* لِلطَّاعَةِ İtaat için وَانْشَرَحَ صَدْرُهُ Ve göğsü genişler *(Neye karşı?)* لِلْاِسْلاَمِ İslam'a karşı وَاطْمَأَنَّ نَفْسُهُ Ve nefsi, mutmâin hale gelir فَرَضِيَتْ عَنْ مَوْلاَهَا Böylece Mevlâsı'ndan razı olur وَرَضِى مَوْلاَهَا Mevlâsı da razı olur *(Kimden?)* عَنْهَا Ondan وَسَلِمَ قَلْبُهُ Kalbi güvende olur *(Neden?)* لِمَقَلِّبِهِ Onu çeviricilerden وَتَخَلَّصَتْ رُوحُهُ "Ruh"u arınarak hazır hale gelir *(Nasıl?)* كُلِّيَّةً Tamamen *(Neye hazır?)* اِلَى مُكَاشَفَاتِ حَضْرَةِ صِفَاتِ اللاَّهُوتِ Gayb Âlemi'ne ait sıfatların ortaya çıkmasına وَشَاهَدَ سِرُّهُ Onun "sırr"ı müşâhedeye başlar مَعَ مُلاَحَظَةِ الشُّؤُنِ وَالاِعْتِبَارَاتِ Şe'nler ve itibarların tefekkürü ile beraber وَفِى هٰذَا الْمَقَامِ Bu makamda شُرِّفَ Şereflenir *(Neyle?)* بِالتَّجَلِّيَاتِ الذَّاتِيَّةِ الْبَرْقِيَّةِ Zâta ait şimşek tecellileriyle وَتَحَيَّرَ خَفِيُّهُ

Onun "Hafî"si hayrete düşer *(Neden ötürü?)* لِكَمَالِ التَّنَـــزُّهِ وَالتَّقَدُّسِ وَالْكِبْرِيَاءِ Tam tenezzüh, kudsiyet ve yücelikten ötürü وَاتَّصَلَ اَخْفَاهُ "Ahfâ"sı da irtibata geçer *(Neyle?)* اِتِّصَالاً Bir irtibatla *(Öyle irtibat ki;)* بِلاَ تَكَيُّفٍ Keyfiyetsiz وَضَرْبٍ مِنَ الْمِثَالِ Ve örneksiz هٰذَا Bunu iyi belle! (ع): Mısra: هَنِيئًا Kutlu olsun *(Kime?)* لِاَرْبَابِ النَّعِيمِ Saadet erbâbına *(Ne?)* نَعِيمُهَا Refahları وَمِمَّا يَنْبَغِى أَنْ يُعْلَمَ Bilinmesi gerekir ki; اَنَّ الْوِلاَيَةَ الْخَاصَّةَ الْمُحَمَّدِيَّةَ Şüphesiz Velâyet-i Hassa-i Muhammediyye / Muhammed'e özgü velâyet عَلَى صَاحِبِهَا Onun sahibi üzerine olsun *(Ne?)* اَلصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ وَالتَّحِيَّةُ Salât, selam ve hayır dileği *(Nedir?)* مُتَمَيِّزَةٌ Ayrıcalıklıdır *(Neden?)* عَنْ سَائِرِ مَرَاتِبِ الْوِلاَيَةِ Velâyetin diğer mertebelerinden *(Hangi noktada?)* فِى طَرَفِ الْعُرُوجِ وَالنُّـــزُولِ Yükselme ve inme noktasında اَمَّا فِى طَرَفِ الْعُرُوجِ Yükselme noktasına gelince فَلاَنَّ فَنَاءَ الْاَخْفَى وَبَقَاءَهُ Zira Ahfâ'nın fenâsı ve bekâsı مُخْتَصَّانِ Aittirler *(Neye?)* بِتِلْكَ الْوِلاَيَةِ الْخَاصَّةِ Bu Velâyet-i Hassa'ya وَعُرُوجَ سَائِرِ الْوِلاَيَاتِ Diğer velâyetlerin yükselişi *(Neyedir?)* اِلَى الْخَفِيِّ فَقَطْ Yalnızca Hafî'yedir مَعَ تَفَاوُتِ دَرَجَاتِهَا Farklı derecelerine göre يَعْنِى أَنَّ عُرُوجَ بَعْضِ اَرْبَابِ الْوِلاَيَاتِ Yani bazı velâyet sahiplerinin yükselişi *(Neyedir?)* اِلَى مَقَامِ الرُّوحِ Ruh Makamı'nadır وَعُرُوجَ الْبَعْضِ Bazısının yükselişi اِلَى السِّرِّ Sırra'dır وَعُرُوجَ الْبَعْضِ الْاٰخَرِ Diğer bazısının yükselişi اِلَى الْخَفِيِّ Hafî'yedir وَهُوَ Bu sonuncusu *(Nedir?)* اَقْصَى دَرَجَاتِ الْوِلاَيَةِ الْعَامَّةِ Umûmi velâyet derecelerinin en son noktasıdır وَأَمَّا فِى طَرَفِ النُّـــزُولِ İnme noktasına gelince *(Velâyet-i Muhammediyye, inme noktasında diğer velâyetlerden nasıl farklıdır?)* فَلاَنَّ لِاَجْسَادِ الْاَوْلِيَاءِ الْمُحَمَّدِيَّةِ Zira Rasûlullah'ın velâyetinden nasibi olanların bedenleri için vardır عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ Ona ve âline olsun *(Ne?)* اَلصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ وَالتَّحِيَّةُ Salât, selam ve hayır dileği *(Ne vardır?)* نَصِيبًا مِنْ كَمَالاَتِ دَرَجَاتِ تِلْكَ الْوِلاَيَةِ Bu velâyet derecelerinin kemâlatından pay لِمَا أَنَّهُ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ Çünkü Peygamber (s.a.v.) اُسْرِىَ بِهِ Yolculuk yapmıştır *(Ne zaman?)* لَيْلَةَ الْمِعْرَاجِ Miraç Gecesi *(Neyle?)* بِالْجَسَدِ Bedeniyle *(Nereye?)* اِلَى مَا شَاءَ اللّٰهُ Allah'ın dilediği yere وَعُرِضَ عَلَيْهِ Ve kendisine arz olunmuştur *(Ne?)* اَلْجَنَّةُ وَالنَّارُ Cennet ve Cehennem وَاُوحِىَ اِلَيْهِ Ve ona

بِالرُّؤْيَةِ *(Neyle?)* Orda şereflenmiştir وَشُرِّفَ ثَمَّةَ Vahyedilen مَا أُوحِيَ *(Ne?)* vahyedilmiştir الْبَصَرِيَّةِ Yüce Allah'ı baş gözü ile görmeyle وَهٰذَا الْقِسْمُ Bu kısım *(Nedeni?)* مِنَ الْمِعْرَاجِ Miraç'tan *(Nedir?)* مَخْصُوصٌ بِهِ عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ Peygamber (a.s.)'e mahsustur وَالْاَوْلِيَاءُ الْمُتَابِعُونَ Tâbi olan evliyalar ise *(Kime?)* لَهُ Ona *(Neyle?)* كَمَالَ الْمُتَابَعَةِ Tam ittiba ile اَلسَّالِكُونَ Ve gidenler *(Nerede?)* تَحْتَ قَدَمِهِ Onun ayağının altında لَهُمْ اَيْضًا نَصِيبٌ Onlar için de pay vardır *(Nedeni?)* مِنْ هٰذِهِ الْمَرْتَبَةِ الْمَخْصُوصَةِ Bu husûsi mertebeden (ع): Mısra: وَلِلْاَرْضِ Toprak için vardır *(Nedeni?)* مِنْ كَأْسِ الْكِرَامِ Büyüklerin kâsesinden *(Ne?)* نَصِيبٌ Nasip غَايَةُ مَا فِي الْبَابِ Bu konuda son söz: اَنَّ وُقُوعَ الرُّؤْيَةِ Kuşkusuz Allah'ı görmenin oluşu *(Nerede?)* فِي الدُّنْيَا Dünyada *(Nedir?)* مَخْصُوصٌ بِهِ عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ Peygamber (a.s.)'e mahsustur وَالْحَالَةُ الَّتِي O hal ki; حَصَلَتْ لِلْاَوْلِيَاءِ Velîlere gerçekleşmiştir الَّذِينَ Öyle velîler ki; تَحْتَ قَدَمِهِ Onun ayağının altındadır *(Nedir o hal?)* لَيْسَتْ بِرُؤْيَةٍ Görmenin dışında bir şeydir وَالْفَرْقُ Fark *(Neredeki?)* بَيْنَ الرُّؤْيَةِ وَتِلْكَ الْحَالَةِ Görmekle bu hal arasındaki *(Nedir?)* كَالْفَرْقِ Fark gibidir *(Neredeki?)* بَيْنَ الْاَصْلِ وَالْفَرْعِ Asılla, detay arasındaki وَالشَّخْصِ وَالظِّلِّ Şahısla, gölge arasındaki وَلَيْسَ اَحَدُهُمَا Biri değildir *(Ne?)* عَيْنَ الْآخَرِ Diğerinin aynısı

